Heikel-Heikinheimo -suvun pappeja seitsemässä polvessa

Miika Heikinheimo ja Martti Attila (toim.)

Kirjoittaja piti 27.8.2014 puheen kahden edesmenneen Muurlan kirkkoherran, **Kauko Sainion** (1924–2009) ja **Jaakko Heikinheimon** (1915–1990) muistoseuroissa Muurlan kirkossa. Puheessani keskityin Jaakon vaiheisiin erityisesti *Muurlan* kirkkoherrana (1953–1961) ja hänen runoihinsa. Tarinaa ajateltiin julkaistavaksi Suvustajassa, jolloin toimittaja ehdotti laajentamista samalla muihinkin suvun pappeihin, joista nykyisen Salon alueella palveli myös kirjoittajan isoisä, **Veli Abiel Heikinheimo** (1875–1948), *Uskelassa* vuosina 1921–1931 ja *Perniössä* 1941–1948. Sukukirjojen selaaminen tuotti lopulta 37 pappisvirkaan vihittyä suvun jäsentä ja lisäksi 27 suvun jäsentä meni naimisiin pappien kanssa.

Suvun pappien sukulaisuudet on esitetty taulukossa 2 sivuilla 14–17. Punaiset numerot tekstissä viittaavat taulukon sukuhaaraan (sh).

Suvun yhdeksän sukuhaaraa

Suvun kantaisä, **Jaakko Heikinpoika Heikkilä** (n. 1679–1768) oli kauppias ja talonomistaja *Oulussa*. Jaakolla ja puolisollaan **Maria Junttilalla** (1697–1774) oli kuusi lasta, joista kolmesta pojasta polveutuivat sukuhaarojen kantavanhemmat: **Jacob Heikel** (1737–1781, porvari Oulussa), sh **1** ja **2** kantaisä, **Samuel Heikel** (1739–1786, raatimies ja pormestari Oulussa), sh **3** Ja **4** kantaisä sekä **Henrik Heikel** (1747–1818, asianajaja ja kauppias Oulussa), sh **5–9** kantaisä. Sukuhaarasta **2** löytyi vain yksi pappi ja yksi papinpuoliso, sukuhaarassa **3** oli jo 15 pappia ja 8 puolisoa pappeina. Vastaavat lukumäärät muissa sukuhaaroissa olivat 3 ja 1 (sh **5**), 1 ja 2 (sh **6**), 13 ja 11 (sh **7**), 2 ja 1 (sh **8**) sekä 2 ja 3 (sh **9**).

Pohjois-Suomen pappeja

Pappisvirkojen haltijoille tyypillistä on virassa eteneminen (apulainen, kappalainen, kirkkoherra) ja virkakausien sijoittuminen useisiin seurakuntiin. Tarkasteltaessa Heikel–Heikinheimo -suvun pappien virkojen sijoittumista maakunnittain (HisKi-tietokannan srk-jaottelu) huomio kiinnittyy viranhaltijoiden keskittymiseen suvun juurille Pohjois-Suomeen. Lapin maakunnassa suvun pappeja oli 16 seurakunnassa (76 %), Pohjois-Pohjanmaalla vastaavasti 27 (69 %), Kainuussa 5 (56 %), Pohjois-Savossa 6 (35 %), Pohjois-Karjalassa 4 (27 %) ja Pohjanmaalla 9 (26 %) seurakunnassa. Kaikkiaan suvun pappeja palveli n. 132 seurakunnassa (25 % eli n. joka 4. srk), vain Keski-Pohjanmaalta ei löytynyt suvun jäseniä pappisviroissa – seurakunnat on mainittu taulukossa 2.

Sukulaisia samassa seurakunnassa

Rovaniemen seurakunta on esimerkki siitä, miten papin virkaan hakeuduttiin sukulaisuuden kautta (taulukko 1). Rovaniemellä pappisvirassa on ollut suvun edustajia kirkkokerra **Pehr Samuel Heikelin** (**3**) jälkipolvia viidestä eri sukuhaarasta. Vastaavasti Pehr Samuelin sekä hänen isänsä veljenpojan, rovasti **Albert Heikelin** (**7**) jälkipolvista on useampia pappeja ollut esimerkiksi *Kemijärven*, *Kittilän*, *Oulun* ja *Muhoksen* seurakunnissa.

V. A. Heikinheimo, paimenena Uskelassa ja Perniössä

Veli Abiel Heikel v. 1906 Heikinheimo (**7b**) syntyi *Kittilässä* kirkkoherran poikana v. 1875 ja valmistui papiksi v. 1903. Perhe muutti paljon isän toimiessa kirkkoherrana eri paikkakunnilla: *Pudasjärvellä* 1883–1889, *Jyväskylässä* 1889–1904 ja *Tyrväällä* 1904–1919. Veli Abiel toimi kirkkoherran (isänsä) apulaisena Jyväskylän maaseurakunnassa 1903–1904 ja Tyrväällä v:sta 1904, kappalaisena *Janakkalassa* 1913–1921 ja kirkkoherrana *Uskelassa* 1921–1931 (kuva 1) ja

Taulukko 1. Rovaniemen seurakunnan viranhaltijoita, joilla yhteys Heikel–Heikinheimo sukuun

1805 – 1812 khran apul. Kristian Castrén
1822 – 1825 khra Kristian Castrén (1779–1825), tyttärentytär Frans Alexander Heikelin (**3h**) pso
1824 – 1834 khra Johan Kranck (1781–1834)
1842 – 1862 kirkkoherra Per Samuel Heikel (3)
1842 – 1850 khran apul. Johan Bäckvall (**3b**, Per Samuelin vävy), myöh. Oulun khra
1853 khran apul. Karl Robert Heikel (**3c**, ed. poika), myöh. Kemijärven khra
1853 – 1863 khran apul. Karl Filip Tillman (**3d**, Per Samuelin vävy)
1866 Frans Alexander Heikel (**3h**, Per Samuelin poika), myöh. Ilmajoen khra, pson äidinisä Kristian Castrén
1870 – 1893 kirkkoherra Karl Filip Tillman (**3d**, Per Samuelin vävy)
1881 – 1895 sijaiskhra Elis Tillman (**3d**, Karl Filipin poika)
1893 – 1894 khran apul., armovuoden saarnaaja, Pekka Rudolf Heikinheimo e. Heikel (**3e**, Per Samuel poika)
1895 – 1909 kirkkoherra Elis Tillman (**3d**, Karl Filipin poika)
1923 – 1924 khran apul. Kaarlo Jalmari Heikinheimo (**3c**, Karl Robertin pojanpoika), Alajärven ja Haapajärven khra

Kuva 1. Rovasti V. A. Heikinheimon (kuvassa vas. oven kohdalla miesten eturivissä) rippikoulun konfirmaatio Uskelassa v. 1927/1928. Rovastista oikealla kanttori Rikhard Mäkinen. Kuvan omistaa rouva Aini Järvelä (s. 1912), yksi rippikoululaisista. Hän on luovuttanut kuvan Miika Heikinheimolle 16.12.2015 Ilolansalossa.

Kuva 2. Kirjoittaja Miika Heikinheimo Perniön sukuhaudalla 28.12.2015. Kuvan otti Martti Attila.

Perniössä 1941–1948 (kuva 2 ja kansikuva). Hän toimi myös lehtorina ja koulun johtajana *Tyrväällä*, *Kokkolassa* ja *Sortavalassa* sekä *Helsingin* yliopiston käytännöllisen teologian assistenttina 1916–1917 ja 1933–1940.

Isoisäni Veli Abiel avioitui v. 1904 **Anna Sofia Aleksandra Draken** (1879–1912) kanssa. Anna Sofian vanhemman sisaren (**Aina Maria**, 1869–1937) puoliso oli arkkipiispa **Erkki Kaila** (1867–1944). Anna Sofia ehti ennen varhaista kuolemaansa synnyttää neljä lasta: **Anna-Liisa** (1905–2000), isäni **Veli Kaarlo Sakari** (1907–1985), **Jorma Abiel** (1910–1981) ja **Paavo Väinämö** (1912–1999).

Ensimmäisen puolisonsa kuoleman aikoihin Veli Abiel toimi opettajana Kokkolassa ja sai v. 1913 kappalaisen viran *Janakkalasta*. Sieltä löytyi hänen toinen puolisonsa **Valma Maria Kranck** (1880–1955), joka oli Janakkalan pitkäaikaisen kirkkoherran **Adolf Kranckin** (1841–1940) nuorin tytär. Valma Maria ehti vielä synnyttää kolme Heikinheimoa perheen asuessa Janakkalassa: **Lauri Onni Jaakko** (1917–1941), **Osmo Aatto Johannes** (1919–2013) ja **Valma Kirsti Augusta** (1921–2012).

Adolf Kranck toimi siis Janakkalan kirkkoherrana v. 1888–1940. Hänen edeltäjänsä v. 1869–1885 oli kirkkoherra **Karl Heikel** (1815–1885, sh **8** kantaisä, Veli Abielin isoisän veli), joka ennen Janakkalaa (khra 1869–1885) ehti toimia mm. kappalaisena *Brändössä* ja *Sauvossa* (ks. s. 19).

V. A. Heikinheimon lapset

Anna-Liisa Heikinheimo tuli ylioppilaaksi *Salon* yhteiskoulun ensimmäiseltä ylioppilasluokalta v. 1923. Hän valmistui maisteriksi ja toimi historian opettajana *Nurmijärvellä*, *Äänislinnassa*, *Niinisalossa*, *Oulussa* ja *Tampereen* klassisessa lyseossa. Hän oli AKS:n perustajajäsen ja ANKS:n puheenjohtaja.

Isäni **Sakari Heikinheimo** tuli ylioppilaaksi myös Salon yhteiskoulusta v. 1927, toimi Maanmittaushallituksen arkistonhoitajana ja pianotaiteilijana sekä pianonsoiton opettajana Helsingin konservatoriossa ja yksityisesti.

Jorma Heikinheimo, FM, toimi Tilastollisen päätoimiston aktuaarina ja työskenteli Sokeiden Keskusliitossa. Jorman puolison (**Anneli Heikinheimo s. Puukko**, 1917–2012, FM) isä oli teologian professori **Antti Filemon Puukko** (1875–1954), kastepappini. **Paavo Heikinheimo** toimi rakennustyömiehenä.

Jaakko oli teol. yo ja vänrikki. Hän kaatui *Karhumäellä* ja haudattiin Perniön sankarihautaan. **Osmo,** FM, toimi hyönteistutkijana Maatalouden Tutkimuskeskuksessa ja harrasti mm. kasvinjalostusta – kaupasta on saanut ostaa kauniin violettia syysleimua nimeltä *'Osmo Heikinheimo'*. **Kirsti Huuhka s. Heikinheimo** oli nukketaiteilija ja asui mm. Perniössä. Hänen puolisonsa, **Juho (Jussi) Huuhka** (1912–1994) oli agronomi ja *Paimion* kansanopiston rehtori. Heidän esikoisensa, **Leena Maria Kristiina** (1944–1945), on haudattu Perniöön.

Jaakko Heikinheimo, Muurlan kirkkoherra 1953–1961

Jaakko Mikael Heikinheimo, (**3c**, 1915–1990, kuva 3) oli isoisäni Veli Abielin neljäs serkku. Jaakko syntyi *Kajaanissa* isänsä (**Assari Mikael Heikel**, 1871–1939, Kajaanin yhteiskoulun rehtori) toisesta avioliitosta (pso **Hilma Aurora Niemi**, 1891–1961). Jaakon isänisä, lääninrovasti **Karl Robert Heikel** (**3c** kantaisä, 1819–1893) toimi pappisviroissa Pohjois-Pohjanmaalla ja viimeksi *Kemijärvellä*. Jaakko toimi pappistehtävissä *Sulkavalla*, *Helsingissä* ja *Polvijärvellä* sekä uskonnon ja latinan opettajana. Hän avioitui 2. kerran (ei

jatkuu sivulla 17

TAULUKKO 2. HEIKEL–HEIKINHEIMO -SUVUN PAPPIEN 'SUKUPUU'

37 sukuun kuuluvaa pappia, 27 pappia aviopuolisona, 13 aviopuolison isä pappi

* Numero rivin alussa = jälkipolvien luku suvun kantaisän, Jaakko Heikinpojan (n:o 1) jälkeen
* **Punainen numero** = sukuhaaran numero (Genealogia Heikeliana II:1)
* Alleviivattu numero nimen perässä = sukutaulun numero (Genealogia Heikeliana II:1)
* (vuosiluvut suluissa) = henkilön synnyin- ja kuolinvuodet
* *Kursiivilla oleva teksti = pappisvirat, virkapaikat ja -vuodet*
* khra = kirkkoherra, kpl = kappalainen

1 Jaakko Heikinpoika Heikkilä 1 (n. 1679–1768) kauppias ja talonomistaja Oulussa & Maria Junttila (1697–1774)
2 Jacob Heikel/Heikkilä 3 (1737–1781) vaakakirjuri ja porvari Oulussa & Anna Christina Becker (1747–1812)
3 **Jacob Heikel** 3 (1771–1808) *pappi, apologista Oulun triviaalikoulussa*
3 (**2**) Samuel Wilhelm Heikel 7 (1778–1820) perämies & Sara Margareta Svahn (1783–1838)
4 Anna Katariina Nyberg s. Heikel 9 (1815–1873) & Johan Fredrik Nyberg (1809–1853) perämies
5 Fredrik Wilhelm Nyberg 10 (1837–1911) merimies & Maria Kristina Puuperä (1840–1930)
6 Rieti Aleksanteri Honkavuori s. Nyberg 11 (1875–1938) asemapäällikkö & Impi Aliina Honkavuori s. Himanka (1885–1920)
7 Eeva Eliisa (Liisa) Rönkkö s. Honkavuori 31 (1915–2014) kirjuri & Niilo Kustaa Rönkkö (1914–2003) liikennetarkastaja
8 Leena Kaarina Helle s. Rönkkö 31 (1950–) & 1990–2005 **Harri Tapani Helle** (1945–) *sairaalapappi*
2 Samuel Heikel 104 (1739–1786) notaari, raatimies, Oulun pormestari & Maria Catharina Appelstubbe (1751–1823)
3 (**3**) **Pehr Samuel Heikel** 105 (1784–1862) *rovasti, apul. Muhos 1811–1813, kpl Oulu 1816–1821, Lumijoki 1821–1842, khra Rovaniemi 1842–1862* & Catharina Gustava Heikel s. Dobbin (1798–1872)
4 (**3a**) Johan Wilhelm Heikel 106 (1817–1871) laivuri & Edla Josefina Heikel s. Johnsson (1825–1911)
5 Anna Gustafva Sarlin s. Heikel 117 (1863–1905) & Aron Josef Sarlin (1866–1933) vanhempi lehtori, **isä Kristfrid Sarlin**, *khra Mikkeli 1896–1906, lääninrovasti*
6 Margit Lehtonen s. Sarlin 123 (1895–1988) & **Mauri Edvard Lehtonen** (1897–1979) *kpl Iitti 1930–1936, khra Jämsänkoski 1936–1949, Messukylä 1949–*
7 Mirjam Inkeri Turkki s. Lehtonen 124 (1928–) & Veikko Turkki (1918–)
8 **Päivi Hannele Turkki** 124 (1957–) *pastori, vir. apul.* ***Salo-Uskela*** *1991–1992, Turku Martin srk 1992–1998*
6 Eva Amanda Lovisa Hyrck s. Sarlin 137 (1902–1979) yliaktuaari & Erik Antero Hyrck (1911–1978) liikemies
7 **Matti Ilmari Hyrck** 138 (1942–2014) TT, psykoanalyytikko, *pastori, mm. Helsinki ja Vantaa* & Riitta Inkeri Hyrck s. Väisänen (1945–)
4 (**3b**) Maria Sofia Bäckvall s. Heikel 139 (1818–1885) & **Johan Bäckvall e. Herrala** (1817–1883) *rovasti, apul. Rovaniemi 1842–1850, kpl Oulunsalo 1853–1857 ja Oulu 1857–1865, khra Kesälahti 1865–1870, Koivisto 1870–1876 ja Oulu 1876–1883*
5 Alma Augusta Strömmer s. Bäckvall 174 (1855–1922) & **Samuel Abraham Strömmer** (1854–1923) *khra apul. Muhos (1877), kpl Oulu 1877–1879, Ylikiiminki 1879–1880, Liminka 1880–1894, Siikajoki 1894–1899, khra Muhos 1899–1923,* **isä Samuel Strömmer**, *khra Muhos 1857-1880 ja Liminka 1880–1889*
6 **Karl (Kalle) Alfred Strömmer** 175 (1879–1944) *rovasti, vt. khra Saloinen 1909-1918?, kpl ja khra Muhos 1918–1944* & Hilja (Hilli) Sigrid Strömmer s. Hämäläinen (1879–1937)
7 Jaakko Samuel Strömmer 176 (1907–1981) hammaslääkäri & Aune Annikki Strömmer s. Vuorenalus (1906–1977)
8 Anna-Liisa Heikinheimo s. Strömmer 176 (1941–) & **Pertti Oskari Heikinheimo** (1937–) ks. **7e**
6 **Gustaf Samuel Strömmer** 179 (1885–1955) *rovasti, khra Ylitornio 1909, Utajärvi 1909–1910, Vihanti (1915-) 1922–1955, lääninrovasti* & Martha Strömmer s. Öhrnberg (1891–1977)
7 **Samuel Wilhelm Strömmer** 180 (1914–2001) *rovasti, pappina Pudasjärvi 1946–1947, Paavola 1949–1951 , Revonlahti 1951–1956, Kestilä 1953–1954, Rantsila 1953–1956, khra Vihanti (1955–) 1957–1975* & Kerttu Maria Strömmer s. Ylitalo (1916–1983)
4 (**3c**) **Karl Robert Heikel** 195 (1819–1893) *vt. khra Muhos 1842–1843, apul. Oulu 1843–1848, Kempele 1847–1848, Rovaniemi 1853, khra Hailuoto 1858–1876, Kemijärvi 1876–1893, lääninrovasti* & Johanna (Jenny) Wilhelmina Heikel s. Hackzell (1833–1907)
5 **Per Robert Matias (Matti) Heikinheimo e. Heikel** 196 (1862–1918) *rovasti, vt. khra Salla 1888–1889, 1904, khra Kemijärvi (1885–) 1895–1918, Sodankylä 1905–1906* & Aina Alina Heikinheimo e. Heikel s. Planting (1873–1915)
5 **Rauho Jalmari Heikinheimo e. Fredrik Hjalmar Heikel** 241 (1868–1939) *apul. 1893–1896, vt. khra Kemijärvi 1896–1897, vt. kpl Kolari 1897–1900, kpl Ylikiiminki 1896, 1900–1910, khra Haapajärvi 1910–1939* & Ines Alfrida Heikinheimo e. Heikel s. Keckman (1865–1945), **isä Johan Alfred Keckman** (1831–1908) *khra Simo 1880–1908*

6 **Kaarlo Jalmari Heikinheimo e. Heikel** 242 (1900–1964) *apul. Rovaniemi 1923–1924, Kuolajärvi (Salla) ja Savukoski 1925, vt. khra Kärsämäki 1926–1929, khra Keitele 1929–1935, Alajärvi 1935–1941, Haapajärvi (1925), 1941–1964* & Eila Hellin Maria Heikinheimo s. Rechardt (1911–1995)

5 Assari Mikael Heikinheimo e. Heikel 277 (1871–1939) rehtori & 1893–1913 Maria Susanna Heikinheimo e. Heikel s. Heliste (1874–1947) & 1913–1939 Hilma Aurora Heikinheimo s. Niemi (1891–1961)

6 Impi Maria Hietalahti e. Heikinheimo s. Heikel 298 (1897–1928) & **Uuno Ilmari Hietalahti** (1892–1975) *pappi Kemijärvi 1914–1916, 1918–1921, Kempele 1916–1918 ja Rovaniemi 1916-1917, Pelkosenniemi ja Savukoski 1917–1921, Sodankylä 1921, kpl Hollola 1920, khra Salla 1921–1929*

7 Annikki Isotalo s. Hietalahti 299 (1917–2009) & Paul Bernhard Isotalo (1919–1994)

8 Jorma Tapio Hietalahti 300 (1945–) & Tuija Arita Hietalahti s. Suominen (1947–)

9 **Tapio Teuvo Ilmari Hietalahti** (1975–) *kpl Noormarkku*

6 **Jaakko Mikael Heikinheimo** 319 (1915–1990) *rovasti, Sulkava, Helsinki (Johanneksen ja Oulunkylän srk) vir. apul. Polvijärvi 1947–1953, khra* ***Muurla 1953–1961****, Mänttä 1961–1978* & Elsa Annikki Heikinheimo s. Vartiainen (1920–2006)

4 (**3d**) Wilhelmina Elisabet Tillman s. Heikel 323 (1821–1894) & **Karl Filip Tillman** (1820–1893) *kpl apul. Vihanti 1845, Kempele 1849, kpl Ylikiiminki 1863–1870, khra Rovaniemi (1853–1863) 1870–1893*

5 **Elis Tillman** 368 (1857–1909) *vt. khra Kittilä 1905–1906, khra Rovaniemi (1881–) 1895–1909* & Olga Maria Charlotta Tillman s. Fellman (1856–1932) ks. **3g**

4 (**3e**) Anton Teodor Heikel 386 (1825–1903) komissiomaanmittari & Mathilda Charlotta Heikel s. Londicer (1825–1885)

5 **Pekka Rudolf Heikinheimo e. Heikel** 387 (1863–1926) *apul. Rovaniemi 1893–1894, vt. kpl Kolari 1896–1897, 1900–1904 ja Turtola 1895–1904, khra Kuusamo 1894–1895, Utsjoki 1906– ja Inari 1907 … 1915, Ylistaro 1916–1926* & Jenny Elisabet Heikinheimo e. Heikel s. Castrén (1868–1960)

6 Sylvi Elisabet Peltokallio e. Heikinheimo s. Heikel 388 (1898–1985) & **Jussi Heikki Peltokallio e. Pelander** (1891–1968) *rovasti, pappi Ylihärmä ja Alahärmä 1918–1921, vt. khra Alajärvi 1921–1924, apul. Ylistaro 1925–1927, Ikaalinen 1925–1927, kpl Somero 1927–1930, Somerniemi 1928–1929, khra Petäjävesi 1930–1962*

7 Martti Antero Peltokallio 396 (1932–) & Liisa Maria Peltokallio s. Hakuli (1946–), **isä Eino Olavi Hakuli** (1914-1991) *lääninrovasti, khra Puumala 1952–1977*

4 (**3g**) Anna Charlotta Fellman s. Heikel 438 (1831–1918) & Isak Wiljam Fellman (1827–1900) kauppias, laivanvarustaja, oluttehtailija

5 Olga Maria Charlotta Tillman s. Fellman 438 (1856–1932) pso Elis Tillman (**3d**)

5 Anna Katarina Öberg s. Fellman 439 (1870–1949) & **Frans Felix Öberg** (1871–1950) *rovasti, apul. Liminka 1896–1900, khra Tyrnävä 1904, Kittilä 1904–1919, lääninrovasti*

4 (**3h**) **Frans Alexander Heikel** 447 (1833–1912) *rovasti, välisaarnaaja Kolari 1863–1864, apul. Sodankylä 1860–1863, Rovaniemi 1866, khra Ilmajoki 1899–1912* & Sofia Heikel s. Brännholm (1842–1916)

5 Rode Huovinen s. Heikel 462 (1865–1924) & **Kaarlo Matti Huovinen** (1859–1939) *rovasti, kpl Hailuoto (1893–) 1894–1896, Ii 1896–*

5 Inez Veijola s. Heikel 482 (1870–1956) & Kustaa Reetrikki Veijola (1853–1940) FM, rehtori

6 Lahja Veijola 483 (1897–1964) & 1929–1960 Toini Helena Veijola s. Berg (1901–1963), **isä Karl Johan Berg** (1861–1957) *rovasti, khra Kruunupyy 1917–1950*

2 Henrik Heikel 560 (1747–1818) asianajaja ja kauppias & Anna Margareta Zimmerman (1742–1820)

3 Henrik Jacob Heikel 562 (1782–1843) kihlakunnantuomari & Anna Margareta Heikel s. Laurin (1782–1857), **isä Abraham Mårtensson Laurin** (1753-1807) *apul. Raahe 1780, saarn. Merijärvi 1781–1792, kpl Rantsila 1793–1807*

4 (**5**) **Henrik Heikel** 563 (1808–1867) *rovasti, khra Maaria 1851–1860, Pietarsaaren mlk (Pedersöre) 1861–1867* & Wilhelmina Johanna (Jeanette) Schauman (1812–1886)

5 (**5a**) Frans Viktor Heikel (1842–1927) professori (voimistelulaitos) & Hanna Heikel s. Kihlman (1847–1929)

6 Erik Julius Heikel (1882–1936) insinööri & Fanny Margareta Heikel s. Forsström (1888–1957)

7 Per-Erik Heikel (1915–1986) röntgendiagn. dos. & Anna Maria Helena Heikel s. Wegelius (1916–1997)

8 **Anna Monica Heikel-Nyberg** (1962–) *pastori, khra Houtskari-Iniö 1996–2001, Vantaa ruots. 2002–2008, Kirkkonummi 2008–* & Kjell Nyberg (1961–)

5 (**5b**) Karl Felix Heikel (1842–1927) pankinjohtaja & Sigrid Johanna Lovisa Furuhjelm (1854–1939)

6 Harald Felix Heikel (1882–1918) insinööri & Rauha Maria Heikel s. Olsen (1888–1974)

7 Sigrid Anita Heikel-Petterson (1914–1998) & Carl-Erik Petterson (1913–1987) metsänhoitaja

8 **Gun Sigrid Lundell s. Petterson** (1943–) *pastori, kpl Porvoo ruots. tsrk 1988–2003* & **Fjalar Viking Lundell** *(1942–) rovasti, Korppoo, Kaskinen, Lukas (Helsinki), Oravainen 1976–1978, kpl Sipoo ruots. 1978–2010*

4 (**6**) **Wilhelm Heikel** 564 (1811–1883) *rovasti, khra Uusikaupunki ja Uusikirkko (Kalanti) 1856–1883* & Cecilia Heikel s. Ingman (1817–1904)

5 Ida Cecilia Mellberg s. Heikel (1838–1916) kirjakauppias & **Karl August Mellberg** (1832–1915) *kpl Uusikaupunki 1864–1875, khra Teerijärvi 1875–1889, kpl Parikkala 1889–1896, Kemiö 1896–, lääninrovasti*

5 Johanna Amalia Fager s. Heikel (1843–1899) kirjakauppias & **Gustaf Emil Fager** (1849–1903) *apul. Uusikaupunki ja Uusikirkko 1876–1886, vt. kpl Teisko 1902–1903*

4 (7) **Albert Heikel** 565 (1812–1880) *rovasti, khra Ylitornio 1850–1880* & Albertina Kristina Levón (1814–1889)

5 (7a) Johan Henrik Heikel 566 (1843–1917) ylimetsänhoitaja & 1869 Lina Heikel s. Harlin (1850–1888) & 1890 Sally Armida Heikel s. Thauvón (1855–1927) **isä Johan Fredrik Thauvón** (1828–1918) *khra Salla 1867–1870, Ii 1876–1918*

6 Aukusti Mikko Heikinheimo e. August Mikael Heikel 573 (1881–1960) prof. & Anna Heikinheimo e. Reinilä s. Rehnbäck (1879–1960)

7 Matti Heikinheimo 574 (1911–1941) MH & Helmi Tellervo Heikinheimo s. Nousiainen (1910–1996) FM

8 Matti Olavi Heikinheimo 576 (1942–) & **Raili Marita Heikinheimo s. Grönholm** (1942–) *rovasti, kpl Espoonlahti 1988–2005*

7 Kaija Heikinheimo-Sandin 592 (1921–1994) & **Olof Emanuel Sandin** (1918–1999) *TL, lehtori (mm. Malmö, Ruotsi)*

6 Klas Olof (Olli) Heikinheimo 595 (1882–1973) MH, FT & Ester Heikinheimo s. Nauklér (1883–1977), **isä Fredrik Nauklér** (1857–1902) *khra Hanko 1892–1899, Karjaa 1899–1902*

6 Elin (Elli) Elisabet Vesenterä e. Heikinheimo s. Heikel 599 (1883–1956) & **Frans Jalmari Vesenterä e. Vasenius** (1881–1916) *vt. khra Koivulahti 1906, välisaarn. Pietarsaaren mlk (Pedersöre) 1906–1907, kpl apul. Purmo 1907, Kuopio, Ulvila 1908, vt. khra Naantali 1908–1909, kpl Uusikaarlepyy –1916*

7 Uolevi Kaarlo Henrikki Vesenterä 604 (1911–1978) majuri & Marja Elina Vesenterä s. Pulkkinen (1915–2000)

8 **Kari Alpo Henrikki Vesenterä** 605 (1938–) *pastori, kpl Sysmä* & Kaisa Anneli Vesenterä s. Mikkonen (1942–)

6 Knut Otto Heikinheimo 610 (1884–1945) piirimetsänhoitaja & Elsa Maria Heikinheimo s. Ryselin (1893– 1968)

7 Irma Elisabet (Liisa) Siltanen s. Heikinheimo 621 (1919–) & Kaarlo Johannes Siltanen (1915–) hovioik. neuvos

8 Irma Elisabet Lindqvist s. Siltanen 622 (1944–) & 1967–1988 **Martti Juhani Lindqvist** (1945–2004) TT, prof., *kpl Helsingin Vanhakirkko* 1967

6 John Heino Heikinheimo e. Heikel 631 (1887–1967) MH & Edit Sofia Heikinheimo s. Broberg (1878–1958)

7 Rut Elsa Fält s. Heikinheimo 632 (1914–2004) & **Anders Helmer Fält** *(1908–1981) khra Norrbärke Ruotsi, lääninrovasti*

6 Signe Salome Kantele e. Heikinheimo s. Heikel 646 (1890–1970) & **Väinö Vilhelmi Kantele e. Cantell** (1882–1956) *rovasti, khra Vanaja 1923–1926, Jämsänkoski 1926–1936, Kiinan Hunanissa 1915–1923, 1936–1946, 1948–1951*

7 **Hanno Samuli Kantele** 660 (1925–1998) *kpl Valkeala 1970-1976, khra Uukuniemi* & Eila Anna Helena Kantele s. Koivu (1930–1874)

5 (7b) **Karl Abiel (Abi) Heikel** 677 (1846–1919) *rovasti, khra Kittilä (1870–) 1874–1883, Sodankylä 1872–1874, 1878–1879, Pudasjärvi 1883–1889, Jyväskylän msrk 1889–1904, Tyrvää 1904–1919, lääninrovasti* & Augusta Hellman (1851–1930)

6 **Veli Abiel Heikinheimo e. Sven Abiel Heikel** 687 (1875–1948) *rovasti, apul. Jyväskylän msrk 1903–1904, Tyrvää 1904–, kpl Janakkala 1913–1921, khra **Uskela** 1921–1931, **Perniö** 1941–1948* & 1904 Anna Sofia Aleksandra Heikinheimo e. Heikel s. Drake (1879–1912) & 1914 Valma Maria Heikinheimo s. Kranck (1880–1955), **isä Adolf Kranck** (1841–1940) *khra Janakkala 1888–1940*

7 Veli Kaarlo Sakari Heikinheimo 688 (1907–1985) arkistonhoitaja, pianotaiteilija & Irma Linnea Heikinheimo e. Koskimies s. Forsman (1909–2007)

8 **Miika Antero Heikinheimo** (1948–) *pastori, Helsinki Taivallahti 1986–2001, vt. khra 1997-1999, kpl Järvenpää 2001–2011* & Raili Anneli Heikinheimo s. Nieminen (1944–) työterveyshoitaja

7 Jorma Abiel Heikinheimo 695 (1910–1981) & Anna-Liisa (Anneli) Wilhelmina Heikinheimo s. Puukko (1917–2012), **isä Antti Filemon Puukko** (1875–1954) TT prof.

6 Johannes (Hannes) Immanuel Heikinheimo e. Heikel 711 (1877–1964) lääkäri & Lyyli Maria Heikinheimo e. Kallioniemi s. Jahnsson (1881–1937)

7 Aila Tellervo Heikinheimo-Lindholm 711 (1919–2015) & **Åke Mikael Lindholm** (1915–1989) *khra Helsinki Sörnäinen ruots. (1945–) 1962–1976, lääninrovasti*

6 Aili Augusta Loimaranta e. Heikinheimo s. Heikel 722 (1881–1948) & Aimo Lauri Vilho Loimaranta s. Lindstedt (1879–1939) Salon Sokeritehdas Oy:n toimitusjohtaja 1918–1933, **isä Wilhelm Lindstedt**, (1838–1915) *khra Lapinlahti 1884–1893 ja Huittinen 1893–1915, lääninrovasti*

6 Hilja Johanna Santaoja e. Heikinheimo s. Heikel 739 (1885–1936) & **Eemil Santaoja** (1890–1950) *ylim. pappi Sauvo 1918, khra Kihniö 1918–1920 ja Metsämaa (Loimaa)*

5 (7c) Anna Kristina Grape s. Heikel 764 (1849–1923) & **Per Olof Grape** (1844–1901) *kyrkoherde i Hietaniemi 1874-1879, Övertorneå 1879-1881, Haparanda och Nedertorneå 1893-1901*

5 (7e) **Oskar Immanuel Heikel** 904 (1858–1941) *rovasti, vt. khra Kittilä 1883–1884, vt. kpl Kolari 1883, 1886–1896, Merijärvi 1884–*1886, *Haapajärvi 1896–1905, Pudasjärvi 1905–1910, Oulun kaupunki 1910–* & Maria Heikel s. Utterström (1859–1948)

6 Tyyne Maria Reinilä s. Heikel 906 (1888–1979) & Lenna Ernesti Reinilä e. Rehnbäck (1883–1933)

7 **Eero Juhani Reinilä** 907 (1910–2002) *rovasti, kpl Kemi kaup. 1940–1944, Oulu, Kittilä, Kemi*, sosiaalineuvos & Eeva-Ruut Reinilä s. Paulamäki (1910–1995)

7 Aune Maria Saloheimo s. Reinilä 915 (1912–2002) & Mauno Juhani Saloheimo (1912–1994) varatuomari, kirkkoneuvos

Taulukko 2, osa 4/4

8 **Juha Ilmari Saloheimo** 916 (1940–2000) *pastori*, *apul. Kemijärvi 1968–1970* & Raisa Helena Saloheimo s. Härkönen (1943–)

6 Lempi Maria Katavisto s. Heikel 923 (1890–1988) & **Max Alfrid Wilhelm Katavisto e. Enlund** (1879–1964) *rovasti, ylim. pappi Kuopio 1904–-1910, Viipuri 1910–1913, khra Kiiminki 1913–1919, kpl Sotkamo 1919–1929, khra Kajaani 1929–1951, lääninrovasti*

6 **Albert (Ape) Immanuel Heikinheimo** (1899–1976) *rovasti*, *pappina Kittilä 1921–1924, Alatornio 1924–1925, Petsamo 1944, khra Muhos (1944–) 1945–1962* & 1922 Soile Fanny Emilia Heikinheimo e. Soriola s. Schöneman (1899–1968), **isä Sulo Oskar Ludvig Kaunonen e. Soriola e. Schöneman** (1871–1944) *apul. Yläne 1898–1901, 1903–1905, Tammela 1905–1909, Sahalahti 1909–1916, Kuhmoinen 1916–1920, Tyrnävä 1920–, Petsamo 1937–1938* , *lääninrovasti Orivesi 1904-1916, Hollola 1917-1920, Oulu 1935-1937* & 1969 Eila Tiina-Maria Hakoköngäs e. Holck (1910–1990) TM

6 **Bertil Oskari (Okka) Immanuel Heikinheimo e. Heikel** 928 (1902–1961) *rovasti, Oulu 1910–, Ii, Simo, Alatornio, Raahe, khra Oulu tmk 1932-1948, Virrat 1948–1957, Ii 1960-1961* & Elsa Greta Rautiala e. Heikinheimo s. Vahtola (1912–1981)

7 **Pertti Oskari Heikinheimo** 929 (1937–) *rovasti, apul. Kemi 1968–1969, Oulu Karjasilta apul. 1969–, kpl 1977–1978, khra 1978–2000* & Anna-Liisa Heikinheimo s. Strömmer (1941–) ks. **3b**

6 Eevi Sofia Maria Ruskomaa e. Ruskman e. Heikinheimo s. Heikel 934 (1904–1982) & **Lauri Verner Ruskomaa e. Ruskman** (1901–1991) *rovasti, ylim. pappi Sotkamo, Oulu, Vesanto, Ylivieska 1927*–1928, *Kittilä, Paavola 1929–1931, khra Saloinen 1931–1945, Kajaani kpl 1945–1952, khra 1953–1967*

7 **Risto Olavi Ruskomaa** 936 (1930–) *rovasti, khra Joensuu 1974–1991* & Raita Marja (Mari) Ruskomaa s. Korhonen (1932–)

4 (**8**) **Karl Heikel** 945 (1815–1885) *kpl Brändö (1840–1841) 1846–1862, apul. Muhos 1842–1843, kpl Sauvo 1862–1869, khra Janakkala 1869–1885* & Emma Fredrika Heikel s. Wallin (1824–1909)

5 (**8c**) Emma Helena Kyander s. Heikel 954 (1858–1931) & **Ernesti Kustaa Kyander** (1852–1925) *rovasti, apul. Iisalmi 1878-1881, Kiuruvesi, Hausjärvi 1883*–1884, *kpl Jäppilä 1884–1887, Pielisjärvi kpl 1887–1918, khra 1918–1925*

6 Elli Castrén s. Kyander 955 (1881–1917) & Zachris Castrén (1868–1938) FT prof.

7 **Erkki Olavi Castrén** 956 (1909–1979) TT apul.prof. *us. srk sijaisena 1942–1949* & Taimi Matilda Castrén s. Waaja (1911–1979)

4 (**9**) **August Heikel** 996 (1816–1866) *varapastori, pitäjänapulainen Uusikaarlepyy 1852–1866* & Aurora Emilia von Knorring (1819–1904)

5 (**9b**) **Joel August Heikel** (1851–1918) *rovasti, khra Vaasa (1879–) 1895–1918, lääninrovasti* & Anna Elisabet Heikel s. Lagus (1848–1921), **isä Johan Gabriel Lagus** (1816–1870) *Sotkamo, kpl Ristijärvi 1842, Kuhmo 1845–1846, Ii 1849-1850, kpl Hailuoto 1849–1851, Säräisniemi, Rautio 1851–1858, Lumijoki 1858–1870*

5 (**9c**) Hulda Augusta Wecksell s. Heikel (1853–1926) & **Hugo Waldemar Wecksell** (1847–1910) *khra Vihti 1893–1910*

6 Ester Maria Johansson s. Wecksell (1876–1899) & **Johannes (Juho) Nimrod Joutsela e. Johansson** (1869–1935) *pastori, Koivulahti 1906–1907, kpl Padasjoki 1929–1930, Elimäki 1930–1935*

6 Anna (Anni) Salome Granö s. Wecksell (1896–1947) & **Paavo Jooseppi Granö** (1883–1942*) apul. Tampere, khra Oulunkylä 1925–*, **isä Johannes Granö** (1850–1913) *kpl Kemiö 1882–1885*

lapsia 1. liitosta) *Pyhäselässä Kiihtelysvaaralla* syntyneen **Elsa Annikki Vartiaisen** (1920–2006) kanssa.

Perhe muutti v. 1953 Polvijärveltä 3-vuotiaan Kaisa-tyttären kanssa *Muurlan* kirkkoherran pappilaan. Edellinen kirkkoherra, **Oiva Johannes Salmela** (*Sauvon* kpl 1936–1941, Muurlan khra 1941–1952), halikkolainen *Salon* Yhteislyseon ylioppilas, siirtyi v. 1952 *Kaarinan* seurakunnan paimeneksi. Välivuoden viransijainen (**Esko Olavi Ensiö**, 1922–1986, *Sauvon* khran ylim. apul. 1950–1951, myöh. Turun Henrikin srk:n kpl) ei ollut ehtinyt perehtyä puutarhanhoidon saloihin. Näin muistelee Jaakon Kaisa-tytär 60 vuotta myöhemmin: "*Edellinen papinperhe oli viljellyt pihaa keveällä otteella, joten maanviljelijäperheen tyttärenä äitini sai aika urakan.*"

Ensimmäisenä kesänä perhettä kohtasi suuri tragedia. Kaisan pikkuveli kuoli synnytyksessä v. 1953. Vanhemmat surivat vauvaa suuresti. Martti-pojankaan syntymä v. 1955 ei tuota surua vienyt kokonaan pois. Menetystä kuvasi Jaakko monissa runoissaan. Niin, Jaakon runosuoni puhkesi varsinaisesti juuri Muurlassa. Siellä syntyivät kaksi runoteosta: *Keskipäivä* (1957) ja *Oksien lomista* (1959). Jaakko osallistui talvi- ja jatkosotaan ja toi sieltä mukanaan syvät haavat.

Valokuvaus oli Jaakolle mieluinen harrastus, samoin tekninen rakentelu, erikoisesti tähtitieteeseen liittyvät laitteet. Hän rakensi itse kaukoputken ja hioi siihen tarvittavan optiikan. Oppilaita tuli matkojen takaa.

Seurakuntatyö oli tietysti papin keskeisintä työtä – näin Jaakko Heikinheimollekin. Kaisa-tytär kertoo: *"Isällä oli kaunis ja ilmeikäs sekä laulu- että puheääni. Hän myös puhui hyvin ilman kirjoitettua puhetta. Oli hänellä toki runko, mitä hän seurasi. Hän pohti kirkkovuoden pyhiä paljon etukäteen. Kun kerran soitin hänelle syksyllä, hän kertoi olevansa päänsärkyinen, sillä hän sairasti etukäteen pyhäinpäivää, tuomiosunnuntaita ja adventtia."* Aina tuo työ ei suinkaan ollut herkkua; sitä kuvastanee seuraava runo:

Ei ole nuorta monta. Vanhoja etupäässä,
nekin melkein jäässä.
Ukkoa, mummoa avutonta kertynyt
kamiinan ympäri piiri.
Voimaton veisuu kiiri savuttunutta holvia
kohti.
Vaisusti alttarin kynttilät loisti.
Saarna vakoa vaikeaa, pitkän pitkää,
kivistä kynti:

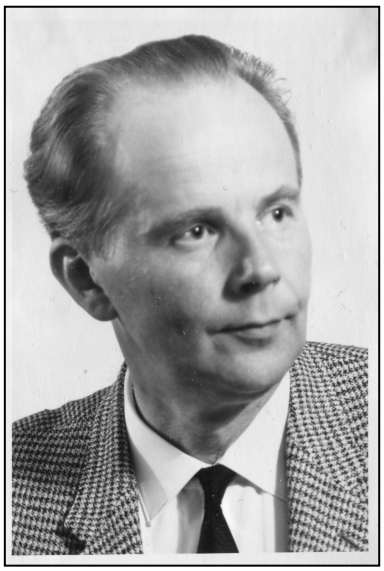

Kuva 3. Jaakko Heikinheimo n. v. 1957–1958. Kuva hänen tyttärensä Kaisa Keskiahon arkistosta.

"Katso Jumalan Karitsaa, Hänessä
anteeksi saatiin synti."

Silloin aukon raivas tuuli pilveen, seestyi taivas,
päivä paistoi, loisti kuori, hohti kirkon
joka loukkoon.
Ihmetellen katson joukkoon vanhaan,
joka taas on nuori: alta harmaan
hapsen loistaa silmät lapsen.

Jumala! Edessäsi kaikki on nuorta.
Taas me nousemme elämän vuorta
voimallasi yrittäin päärlyportteja päin.

Sillä ylitse alttarin takaa seitsemän
kynttelin
alttaritaulusta ojennat kädet siunaavat.

Jaakko ja **Kauko Sainio** olivat kai jollakin tapaa sukulaissieluja. Heitä yhdisti rakkaus luontoon ja julistettuun sanaan. Sainiot tulivat Muurlaan Salon Seudun Evankeliselle Kansanopistolle v. 1955 ja pian tarvitsikin Jaakko viransijaista, mikä tehtävä lankesi Kaukolle. Sodassa ”tarttunut” tuberkuloosi vaivasi ja sitä hoidettiin Salossa ja Paimion parantolassa. Kaisa kertoo: *"Muistan Kauko Sainion hymyilevänä jättiläisenä. Isäkin oli pitkä, mutta Kauko se vasta pitkä olikin! Ja hän oli ystävällinen lapsillekin."* Nelihenkinen Heikinheimon perhe siirtyi *Mänttään* v. 1961 Jaakon tultua valituksi sinne kirkkoherraksi (1961–1978). Kuin luonnostaan Kauko valittiin uudeksi Muurlan paimeneksi 1963–1973). Yhteydet säilyivät kuitenkin ja viimein Kauko sai siunata Jaakon ikiuneen Mäntässä v. 1990.

Olen itse tavannut Jaakon vain kerran, v. 1987, jolloin siunasin hänen vanhemman siskonsa. Jaakko kulki vaivalloisesti, kepin tukemana ja huomattavasti kokoon kutistuneena. Ainakin meille eläkepapeille sopii hänen runonsa *Eläkevaari kuorin portailla:*

Ei niitä voi verrata vuoriin, mutta
nousta kuoriin
hankalat ovat porrasaskelmat.
Siis pyydän, että avustat ja varjelet, ettei
luista keppi lattialla ja nurin heitä.
Muista kömpelöitä meitä!

Jos vielä joskus saarnatuoliin joudun ja
sen huoliin,
niin itsestäsi anna jutun juurta, pientä
vain, ei mitään suurta etten paisu
tärkeäksi.

Mutta päiväksi nyt täksi riittää ettei
keppi luista!

Pohjoisen merkittäviä pappeja

Kolmannen sukuhaaran kantaisä**, Pehr Samuel Heikel** (**3**) (1784–1862) palveli ensin pataljoonan saarnaajana laivaston *Viaporin* osastolla v. 1807 ja oli sodan jälkeen Ruotsissa vuoteen 1811 asti. Suomeen palattuaan hän toimi kappalaisena *Oulussa* ja *Lumijoella* sekä *Rovaniemen* kirkkoherrana viimeiset 20 elinvuottaan. Pehr Samuel avioitui v. 1816 **Catharina Dobbinin** kanssa ja he saivat kaikkiaan kuusi poikaa ja kolme tytärtä. Pojista kaksi valitsi pappisuran (**3c**, **3h**), kaksi tytärtä avioitui pappien kanssa (**3b**, **3d**) ja kolmen muun lapsen (**3a**, **3e**, **3g**) jälkipolvien perheistä löytyy pappisvirassa olleita.

Rovaniemellä papilla oli tuohon aikaan paljon yhteiskunnallisia tehtäviä: pitäjänkokoukset, köyhäinhoito, lossi- ja silta-asiat. Joki oli tärkein kulkutie. Ensimmäinen kärrytie Kemistä Rovaniemelle oli valmistunut v. 1837, vain viisi vuotta ennen Pehr Samuelin Rovaniemelle muuttoa. Ensimmäinen holvattu kaarisilta rakennettiin v. 1847. Lisäksi hänen tehtäviään olivat mm. koulu- ja kirjastoasiat. Aika ei enää riittänyt pappilan 1 1/8 manttaalin tiluksien viljelyyn – hän antoi ne vuokralle.

Vanhin Pehr Samuel Heikelin tytär, **Maria Sofia** (1818–1885) (**3b**) avioitui v. 1844 *Rovaniemen* srk:n kirkkoherran apulaisen, **Johan Bäckvallin** (1817–1883) kanssa. Johan Bäckvall toimi kappalaisena *Oulunsalossa* ja *Oulussa* sekä kirkkoherrana *Kesälahdella, Koivistolla* ja viimeiset seitsemän elinvuottaan Oulussa. Perheen kuudesta lapsesta aikuiseksi eli kolme tytärtä ja yksi poika. Tyttäristä yksi, **Alma Augusta** avioitui v. 1879 *Oulun* kappalaisen, **Samuel Strömmerin** kanssa – heidän molemmista pojistaan tuli pappeja.

Johan Bäckvall suomensi mm. Topeliuksen Maamme kirjan, toimitti 10 vuotta Oulun Wiikko-Sanomia sekä edusti pappissäätyä valtiopäivillä v. 1867 ja v. 1877–1878.

Pehr Samuel Heikelin toinen poika, **Karl Robert Heikel** (**3c**) (1819–1893) toimi saarnaajana *Oulussa* ja kirkkoherrana *Hailuodossa* ja *Kemijärvellä*. Karl Robert suhtautui myötämielisesti Kemijärvellekin 1860-luvulla levinneeseen lestadiolaisuuteen. Toisen puolisonsa (vih. 1861) **Jenny Wilhelmina Hackzellin** (1833–1907) kanssa heillä oli 9 lasta, joista kaikki 8 aikuisiksi elänyttä lukeutuivat uusherännäisiin lestadiolaisiin. Lapsista kaksi valmistui papeiksi.

Matti Heikinheimo e. Heikel (1862–1918) toimi kirkkoherrana *Sallassa*, *Sodankylässä* ja isänsä jälkeen *Kemijärvellä*. Matilla oli yhdeksän lasta, joista kuusi oli alaikäistä hänen kuollessaan. Lapsista huolehtivat Matin sisaret **Jenny Katarina Heikel** (1873–1948, Kemijärven kirjakaupan toim. joht.) ja **Ester Maria Heikel** (1874–1957, Kemijärven Kansallis-Osake-Pankin johtaja, Suomessa 1. nainen pankinjohtajana).

Nuorempi veli, **Fredrik Hjalmar Heikel**, vuodesta 1906 **Rauho Jalmari Heikinheimo** (1868–1939) toimi kappalaisena *Ylikiimingissä* ja *Kolarissa* sekä kirkkoherrana *Kemijärvellä* ja *Haapajärvellä*. Jalmarin puoliso oli *Simon* kirkkoherran tytär **Ines Alfrida Keckman** (1865–1945). Heidän kahdesta pojastaan toinen, **Kaarlo Jalmari Heikinheimo** (1900–1964), toimi kirkkoherrana mm. *Keiteleellä, Alajärvellä* ja isänsä jälkeen *Haapajärvellä*.

Nuorin veli, **Assari Mikael Heikinheimo** (1871–1939), toimi luonnontieteiden lehtorina ja viimeksi *Kajaanissa* rehtorina. Hänen tyttärensä, **Impi Marian** (1897–1928) aviomies

oli **Uuno Ilmari Hietalahti** (1892–1975, mm. *Sallan* kirkkoherra) ja poikansa **Jaakko Mikael Heikinheimo** (1915–1990) oli mm. *Muurlan* kirkkoherra (ks. s. 17 ja 18).

Edellä mainittujen Pehr Samuel Heikelin lapsien (Maria Sofia **3b** ja Karl Robert **3c**) lisäksi neljän muun sisaruksen sukuhaaroissa oli Lapin seurakunnissa toimineita pappeja. Nuorin veli, **Frans Alexander Heikel** (**3h**, 1833–1912) toimi mm. *Sodankylässä*, *Kolarissa* ja *Rovaniemellä*. Hänen veljensä **Anton Teodorin** (**3e**) poika, **Pekka Rudolf Heikinheimo** (1863–1926) toimi mm. *Rovaniemellä*, *Kolarissa* sekä yhtaikaa *Utsjoella* ja *Inarissa*, missä teki 130 km työmatkan seurakuntien välillä talvisin poroilla ja kesäisin jalan ja veneellä. Sisarussarjan tyttäristä **Wilhelmina Elisabet** (**3d**, 1821–1894) avioitui v. 1855 *Rovaniemen* kirkkoherran sijaisen, **Karl Filip Tillman**in (1820–1893) kanssa. Tillman toimi *Rovaniemen* kirkkoherrana kuolemaansa saakka ja viran ”peri” hänen poikansa, **Elis Tillman** (1857–1909). Elis Tillmanin puoliso oli hänen serkkunsa **Olga Maria Charlotta Fellman** (1856–1932), jonka äiti oli **Anna Charlotta Fellman s. Heikel** (**3g**, 1831–1918).

Viidennen sukuhaaran kantaisä, **Henrik Heikel** (**5**) (1808–1867) oli *Turun* lukiossa luonnonhistorian lehtori vuodesta 1831 ja hän julkaisi matematiikan oppikirjoja. Papiksi hänet vihittiin v. 1835. Vuonna 1851 hänestä tuli *Maarian* kirkkoherra ja 10 vuotta myöhemmin *Pietarsaaren pitäjän* kirkkoherra kuolemaansa asti. Pietarsaaren pappilan maille hän perusti kuuromykkäin koulun ja toimi valtiopäiväedustajana. Hän suhtautui myönteisesti baptismiin, mihin uskoon hänen puolisonsa ja lapsensakin kääntyivät Henrikin kuoleman jälkeen.

Kuudennen sukuhaaran kantaisä, **Wilhelm Heikel** (**6**) (1811–1883) valmistui Henrik-veljensä tapaan ensin lehtoriksi v. 1836 (opetti ruotsia, maantiedettä, fysiikkaa ja kemiaa) ja papiksi v. 1849. Hän toimi *Uudenkirkon* (*Kalannin*) kirkkoherrana vuodesta 1856 kuolemaansa asti. Wilhelmin tyttäristä kaksi toimi kirjakauppiaina Uudessakaupungissa ja he avioituivat pappien kanssa.

Seuraavan sukuhaaran kantaisä, **Albert Heikel** (**7**, 1812–1880), toimi myös sekä luonnonhistorian lehtorina että pappina palvellen *Ylitornion* kirkkoherrana vuosina 1850–1880. Lestadiolaisuus oli tuohon aikaan levinnyt jo Ylitorniollekin. Albertin puoliso, neljästä pojasta kolme ja vävy kääntyivät lestadiolaisuuteen. Kirkkoherran virassaan Albert suhtautui varauksellisesti herätysliikkeeseen, mutta levitti kuitenkin aatetta myös vävynsä **Per Olof Grapen** ja poikansa Karl Abielin kanssa. Heidän työnsä oli sovittelevaa ja sen ansiosta herätysliike ei irtautunut kirkon piiristä.

Karl Abiel Heikel (**7b**, 1846–1919) seurasi isänsä jälkiä lestadiolaisuuden suhteen. Hänen toimiessaan *Kittilän* kirkkoherrana puhuttiin Kittilästä ”Lapin Akatemiana” 1870-luvulla. Kittilästä Karl Abiel siirtyi v. 1883 kirkkoherraksi *Pudasjärvelle*, v. 1889 *Jyväskylään* ja v. 1904 *Tyrväälle* – puolisonsa **Augusta Hellmanin** äidinisän juurille. Muuttojen myötä hän otti etäisyyttä lestadiolaisuuteen ja oli Tyrväällä innokas lähetystyön ystävä.

Karl Abielin sisaren, **Anna Kristinan** (**7c**, 1849–1923), puoliso oli **Per Olof Grape** (1844–1901), joka toimi kirkkoherrana Ruotsin puolella *Nedertorneåssa*. Per Olof Grapella oli merkittävä osuus lestadiolaisuuden levittämisessä Tornionjoen länsipuolella.

Albert Heikelin nuorin poika, **Oskar Immanuel Heikel** (**7e**, 1858–1941), liittyi lestadiolaiseen liikkeeseen jo 14-vuotiaana. Hän koki paljon arvostelua ehdottoman luonteensa vuoksi – *Merijärven* seurakunnassa tapahtuneiden liikutusten seurauksena *Kuopion* piispa (1885–1897, arkkipiispa 1899–1930), **Gustaf Johansson** (1844–1930) ”karkotti” hänet kymmeneksi vuodeksi *Kolarin* seurakunnan kappalaiseksi. Vuodesta 1910 alkaen hän toimi kappalaisena *Oulussa*.

Sisarussarjan neljäs poika, **Karl Heikel** (**8**, 1815–1885), toimi aluksi kappalaisena saaristossa Ahvenanmaan *Brändössä* vuosina 1846–1860. Sieltä hän siirtyi kappalaiseksi *Sauvoon* ja v. 1869 kirkkoherran virkaan *Janakkalaan*. Karlin puoliso **Emma** (1824–1909) synnytti kaikkiaan 14 lasta (11 Brändössä ja kolme Sauvossa), joista aikuisiksi eli viisi poikaa ja kolme tytärtä. Oulussa kasvaneelle pariskunnalle muutto karuun saaristoon oli melkoinen elämänmuutos. Brändön Korsön pappilan vaatimaton tila peltoineen ja navettoineen oli papin palkkana. Kappalaiselle toki kuuluivat kymmenykset, jotka kalastajayhteisössä yleensä koostuivat suolakalasta ja viljasta.

Brändön kappeli kuului *Kumlingen* seurakuntaan aina vuoteen 1864 saakka, jolloin sinne saatiin oma kirkkoherran virka. Kappalainen joutui tekemään virkamatkansa meritse paitsi Brändössä, myös saarnamatkoillaan Kumlingeen. Matkanteko vei paljon aikaa eikä varsinkaan syysmyrskyjen aikaan ollut vaaratonta. Papin velvollisuuksiin kuuluivat myös pitäjänkokoukset ja hän vastasi koulutuksesta ja köyhäinhoidosta. Yhteydenpito sukulaisiinkin oli vaikeata, postinkulku oli epäsäännöllistä, lääkärit (*Naantalissa* tai *Maarianhaminassa*) varsinkin kelirikkoaikaan vaikeasti tavoitettavissa. Papin perheelle oli varmaan suuri muutos siirtyä Sauvoon (kaikki lapset vielä alaikäisiä) ja varsinkin Janakkalaan (lapsista jo neljä aikuistunut).

Karl Heikelin nuorin tytär **Emma Helena** (1858–1931) avioitui *Kajaanissa* syntyneen **Ernesti Kustaa Kyanderin** (**8c**, 1852–1925) kanssa. Kyander toimi ensin oppikoulun opettajana, sitten pappina eri seurakunnissa – viimeksi 38 vuotta *Pielisjärvellä* kappalaisena ja kirkkoherrana. Uransa alussa Kyander perehtyi savolaiseen lestadiolaisuuteen. Pielisjärvellä hän toimi aktiivisesti lukuisten kansakoulujen perustamisessa. Perheen ystäviin kuuluivat myös **Sofie Mannerheim** ja **Matilda Wrede**, jotka yhdessä Emma Helena Heikel-Kyanderin kanssa harjoittivat hyväntekeväisyyttä syrjäseudulla.

Lopuksi

Heikel–Heikinheimo -suvun kantavanhemmat olivat talonpoikais- tai porvaristaustaisia – ilman verisukulaisuutta pappissäätyisiin ”Sursilleihin”. Kuitenkin suvussa pappisvirkaan hakeutui lähes joka sukuhaarasta ehkä tavallista useampi suvun jäsen.

Suvun papeista on palvellut Salon seudulla isoisäni lisäksi ainakin kaksi

suvun jäsentä. Suvun pappien virkapaikat kattoivat lähes koko Suomen – kuitenkin selvästi keskittyen suvun juurille Oulun ympäristöön sekä Lappiin. Toimipaikkojen sisällä ilmeni monasti viranhaltijoiden välinen verisukulaisuus tai puolison valinta.

Perniön kirkkomaalle on sukuhautaan (kuva 2) haudattu rovasti **V. A. Heikinheimo** (1875–1948), hänen 2. puolisonsa **Valma Maria** (1880–1955) ja heidän vanhin tyttärensä **Anna-Liisa** (1905–2000) sekä sankarihautaan heidän poikansa **Jaakko** (1917–1941). Samalla kirkkomaalla on haudattuna myös heidän nuorimman tyttärensä Kirstin esikoinen **Leena Maria Kristiina Huuhka** (1944–1945) sekä V. A. Heikinheimon nuorimman veljen (Jalo Veikko H., 1890–1972) vanhimman pojan (Kaarlo Maunu Yrjänä H., 1922–, ks. Lähteet) 2. puoliso **Marja Helinä Heikinheimo e. Varemäki s. Hallamaa** (1924–2007).

Herätysliikkeiden merkitys heijastui selvästi suvun papeissa – toimivathan useat heistä lestadiolaisuuden ”synnyinseuduilla” – Tornionjokilaakson vaikutuspiirissä. Uskon vahvuus ja luonne kuitenkin oli riippuvainen ympäristöstä, esimerkiksi K. A. Heikelin siirtyminen etelämmäksi etäännytti hänetkin lestadiolaisuudesta.✦

Lähteet

- *Genealogia Heikeliana: Heikel-Heikinheimo suku*. Heikinheimo, Ilmo (toim.), Rauma, 1980
- *Genealogia Heikeliana II:1, Oululainen porvari Jaakko Heikkilä: juuret ja jälkeläiset*. Heikinheimo, Yrjänä (toim.), Helsinki, 2001
- *Suomen evankelis-luterilaisen kirkon matrikkeli*, Kohonen, Yrjö ym. (toim.), Helsinki, 1963
- *Suomen teologit 1990*, julkaissut Suomen kirkon pappisliitto, Helsinki, 1990
- *Suomen teologit 1999*, julkaissut Suomen kirkon pappisliitto, Helsinki, 1999
- *Suomen teologit 2010*. Pohjolan-Pirhonen, Jukka ym. (toim.), Helsinki, 2010